

Незабавните плащания навлизат при услуги с добавена стойност за клиентите

МИРОСЛАВ ВИЧЕВ, ГЛАВЕН ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА БОРИКА АД

Г-н Вичев, голяма част от плащанията в България вече са незабавни, а услугата blink – P2P (плащания по мобилен номер) става все по-популярна. Колко потребители вече ползват тази услуга и какъв е обемът на трансферите през нея?

Услугата blink P2P, свързана с плащане на база на мобилен телефон, навлиза постепенно и расте значително всеки месец, защото тръзва от много ниски обеми. В момента за тази услуга са се абонирали над 800 000 клиенти, които използват такива разплащания.

Тези плащания все още са сравнително малка част от общия обем на незабавните плащания. Голяма част от незабавните плащания се правят както за бизнес цели, така и между граждани, независимо от услугата P2P, която е свързана с плащането по мо-

билен телефон. Обемът незабавни разплащания спрямо всички разплащания в страната в момента е близо 20% и това е нормално ниво за всички европейски страни, в които се извършват незабавни плащания.

Очаква ли се развитието на незабавните плащания да обхване и електронната търговия?

Незабавните плащания имат много и разнообразни приложения вън от стандартните. Тези, които вече се ползват от няколко банки у нас, са плащането на синя и зелена зона. Има и други сфери, в които предвиждаме развитие на услуги с допълнителна стойност върху незабавни плащания. Това са услуги, които до момента са

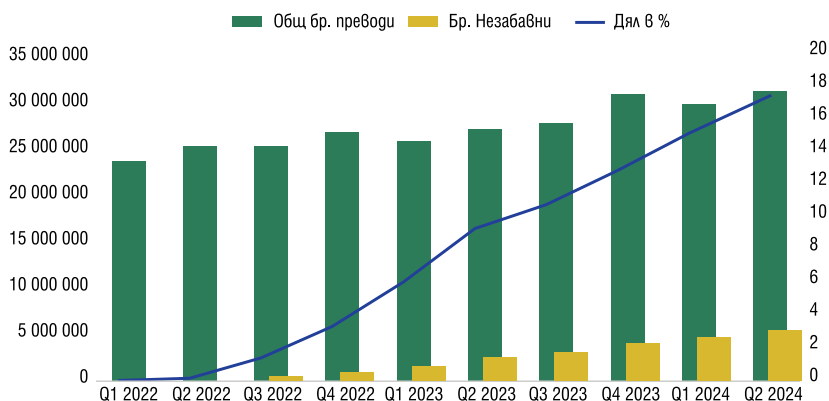
В момента за услугата blink P2P са се абонирали над 800 000 клиенти, които използват такива разплащания.

плащани по някакъв друг начин, чрез SMS например. При тези плащания себестойността на услугата е доста по-висока, отколкото ако тя се осъществи чрез незабавно плащане. Затова банките се включват и чрез техните мобилни приложения.

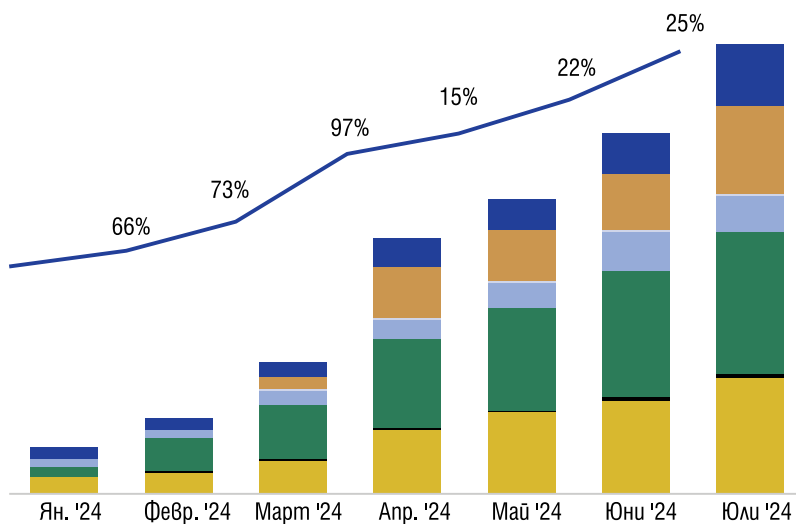
Един от новите проекти, които стартирахме наскоро с Министерството на електронното управление, е плащането на всичките услуги, които то предоставя на EGOV портала си, да бъде направено и през мобилните приложения на банките като незабавно. Всички тези допълнителни услуги разширяват полето от безкасови разплащания. На практика касови плащания и други методи се трансформират в електронно разплащане.

В електронната търговия случаят е по-различен, защото в момента тя е доминирана от картовите плащания. Картовите разплащания през интернет са нещо скъпо за платежителните институции и за търговците. Използването на незабавно плащане за

Дял на незабавните преводи 2022-2024

Брой межбанкову blink P2P преводи 2024

Дялово разпределение по банки

целите на електронната търговия е доста по-евтино за тях и би трябвало за потребителите да се предлага безплатно.

Когато се плаща в електронен магазин, плащането чрез blink е нормал-

но да стане чрез стартиране през QR код или като се въведе мобилен телефон, като в този случай не се налага да се изписва номер на карта. Това спестява време, защото много бързо се осъществява връзката, пуска се не-

забавно плащане. Това е евтин и бърз начин и позволява подмяна на технология, която макар и утвърдила се с годините, е доста по-скъпа за всички участници. Затова очакваме да има добро проникване на този вид разплащане.

В последните две години БОРИКА усилено говори и за решения за превенция от измами? Какви услуги предлагате на клиентите си и как се възприемат те от пазара?

Съвсем естествено, когато се увеличават електронните разплащания през интернет, картови и други, се увеличават и престъпността, и възможностите за измами, така че защитата от тези измами е много съществен момент. Тук и банките, и ние полагаме доста усилия. Това, което БОРИКА направи, е, че придоби платформа на IBM, която е водеща в света за услуги по противодействие на измами, и я предостави на банките и други клиенти, а те в момента я ползват за мониторинг на картовите трансакции. Постепенно започва да се използва и за превенция, а също и за незабавни плащания, проверка в санкционни списъци и други.

Интересът на банките да имат добре развита система за противодействие на измами расте. Стойността на такава система за всяка отделна банка, особено за по-малките, е много голяма, внедряването също е доста тежък процес. Затова услугата, която ние предоставяме на всички банки, е много добре приета. Новият момент тук е необходимостта да се съчетават всички канали на плащания, независимо от това дали се прави незабавно плащане, картово, на каса или някакво друго. Това е така нареченият холистичен подход към обхващане на всички видове трансакции и всички канали на достъп. От гледна точка на целия пазар нивото на обслужване е най-високо тогава, когато могат да се видят едновременно трансакциите на клиента в различни институции. Ние имаме възможността в бъдеще да свържем Anti-fraud системата към платежните системи, създадени от БОРИКА. Така можем

да постигнем друго ниво на обслужване, като видим пътя на парите между различни банки и по този начин бързата реакция при престъпни модели е много по-ефективна.

БОРИКА предложи на банките картовите схеми и в БНБ да бъде възрожден създаденият преди десетина години Anti-fraud форум (за действия срещу измами при теглене от банкомат и скимане на карти), идеята бе приета много добре от всички и от началото на тази година обновеният форум е факт. Това е мястото, където да се съгласуват общите правила и подходи, за да можем да осигурим защитата на клиентите на по-високо ниво.

Готова ли е БОРИКА за приемането на страната ни в еврозоната и какви са предизвикателствата в тази насока през банковата система в България?

Банковата система в България походи доста сериозно, проектите се увеличили и бяха инвестирани много средства в подготовката за приемане на еврото. Задачата на БОРИКА е

По отношение на незабавните плащания в евро е налична европейската система TIPS (Target Instant Payment System) и чрез участието на БНБ в нея предстои да се включи и БОРИКА.

да осигури тестови среди за всички разплащания в евро и да позволи на банките да тестват ситуация, която са моделирали към евро. В момента такива проекти се осъществяват с всички банки и с БНБ.

Сега е трудно да се предвиди точно кога ще се случи приемането в еврозоната. Набраната скорост бе такава, че в банковата общност решихме да продължим тези проекти и да ги осъществим докрай, да осигурим работещи среди, за които евентуално след време може да се наложи да бъдат допълнително адаптирани. Към края на тази година трябва да сме достатъчно готови с тестване на цялата инфраструктура.

Какви промени в платежните системи бяха направени или предстоят във връзка с приемането на еврото?

За разлика от региони области, където реално трябва да дойде датата на приемане на еврото, за да се мигрират сметки, ние и в момента имаме разплащателна система в евро. Тя беше обновена с много добра функционалност, с достъп до всичките 4000 институции, които се разплащат в евро в Европа. В момента имаме 100% достъп през БНБ и една по една банките се включват и ползват с реални пари тази платежна система.

Вече има много трансакции в евро, както между банките в България, така и към еврозоната. И голяма част от банките използват или предстои да използват нашата разплащателна система за връзка с европейски банки и платежни институции. Някои го правят с други кореспонденти и технологии, но голяма част ще минат през БОРИКА, защото е значително по-евтино да минат през нашата разплащателна система, която е на цена на левовата.

С помощта на БНБ осигурихме ре-

ално работеща след 9 юли разплащателна система, в момента с 14 участника, като постепенно се включват и други за тестване и за реално използване. Това е предпоставка гладко да може да се затвори левовата система и да продължи да се използва само тази за разплащане в евро.

По отношение на незабавните плащания в евро е налична европейската система TIPS (Target Instant Payment System) и чрез участието на БНБ в нея предстои да се включи и БОРИКА. Ще предложим тази услуга до края на годината за всички (физически лица и компании), да могат да направят незабавно плащане в евро към IBAN в чужбина.